

PRO Actiunea Catolica Romana

Roma - Anul VI

Tribuna libera pentru discutarea problemelor spirituale in legatura cu unirea Bisericilor fundata in 1955 de Constantin Dragan

Dec. 1961 . N. 68

NASTEREA LUI ISUS

In zilele acelea iesit-a porunca de la Cesar August, sa se inregistreze toata lumea. Aceasta inregistrare s'a facut intai sub Cirin, guvernatorul Siriei; si mergeau toti sa se inregistreze, fiecare in cetatea sa. Atunci s'a dus si Iosif din Nazaret, cetate in Galileea, in Iudeea, cetatea lui David, numita Betleem, pentruca era din casa si familia lui David, sa se inregistreze cu Maria, sotia sa, care era grea. Si pe cand erau ei acolo, se implinira zilele Mariei sa nască; si nascu pe fiul sau intai nascut, il infasa si-l culca in iesle, pentru ca nu era loc pentru ei in casa de popas.

In același timp erau păstori care vegheau și păzeau turma, noaptea schimbându-se pe rând. Si iată îngerul Domnului a stăut înaintea lor, și lumina Domnului i-a învăluit și i-a cuprins frică mare. Dar îngerul le zise: "Nu vă temeți, căci iată bucurie mare vă vestesc pentru tot poporul: Vi s'a născut astăzi în cetatea lui David un Mântuitor, care este Christos Domnul. Si acesta va fi semnul: veți găsi un prunc înfășat și culcat în iesle".

Si îndată se uni cu îngerul o mulțime de oaste cerească, laudând pe Domnul și zicând: "Mărire lui Dumnezeu întru cei de sus, și pe pământ

pace oamenilor de bună voință".

Iar după ce îngerii au plecat îndreptându-se spre cer, păstorii ziseră unii către alții: "Să mergem până la Betleem și să vedem lucrul acesta ce s'a făcut, după cum ne-a arătat Domnul". Si veniți cu grabă mare și găsiți pe Maria și pe Iosif și pruncul culcat în iesle. Văzându-l destăinuiră cuvântul ce li se spusese despre pruncul acesta. Iar Maria păstra toate cuvintele acestea, compunându-le în inima sa. Si se întoarseră păstorii, mărind și laudând pe Dumnezeu pentru toate câte la văzuseră și le auziseră, precum li se spusese lor. (Luca, 2, 1-20).

Bernardino Luini: Masterea Domnului

Craciun in Sardinia

« Tutto il mondo è paese », spune un vechi proverb italian. Care, tradus în românește, ar suna: "Toată lumea e un sat", adică oamenii sunt peste tot aceiași: oameni. Cu sentimentele și patimile lor, cu visele și durerile lor, cu datinile și tradițiile lor. Care datini, dacă umbli prin lume cu ochii deschși, și știi vă vezi cu ei, au toate o rădăcină, cel puțin în Europa asta a noastră, chiar dacă uneori altoiri străine au dat, pe ici pe colo, roade răsește.

Nici odată nu mi-am dat mai bine seamă de înțelepciunea și adevărul acestui proverb ca de Crăciunul anului acestuia pocit care stă să-și ia tălpășita spre ducă-se-pe-pusti, cu sacul lui doldora de spaime, cu tot.

În Sardinia. Într'un sătuc cocoțat în creștetul unui munte chel, fără drumuri spre lumea mare și, deci, fără neliniști.

Un sătuc de nu mai mult de cincisute de suflete, cu case aidoma caselor noastre de la țară, cu puțuri cu cumpănă, ca la noi, și cu ferestrele caselor năpădite de mușcate, de garoafe și de busuioc.

Din creștetul muntelui aceluia chel, unde în vremea năvălirilor saracine bieții creștini și-au zidit cuib de piatră, în zilele fără negură se vede oland departe, sub geana zării, un ochi prelung și verde de mare. Oamenii știu că marea e drum deschis spre lume, dar nu se lasă amăgiți de năluștile ei și-și văd de treburile și de necazurile lor, care sunt treburile și necazurile celor sortiți de Dumnezeu să scoată pâine din piatră. Că jur împrejurul sătucului nostru, cât vezi cu ochii, e numai și numai piatră. O mare sură, cu talazurile împietrite.

Si iahicicii cine-mi-a ieșit înainte când am descălecat din cărca însemnăta cu o oruce lungă albă a unui măgăruș pitic de munte?

O ceată de colindători. Aidoma celor de pe la noi: încotoșmați cu cojocele albe cusute cu lână roșie și neagră sau cu prea lungile scurteci ale tătanilor, cu căciulițele trase până la rădăcina nasului (cu țurțuri, ca pe la noi), cu opincile pline de foi de caiete vechi, să le fie măcar de cald, cu felinare legănându-și ca licuricii lumina puțină pe albul zăpezii, cu pumnul vânat de frig pe prizătoarea tălăngilor luate cu împrumut de pe la capre. Aidoma ca la noi.

S'adună laolaltă, cum fac țâncii noștri, ca albinele, în roi. Si tot ca albinele adulmecă prin aerul subțire miresol turtelor cu miere și al colaciilor dulci. Si-o pornesc într'acolo, sunându-și tălăngile.

Si-odată ajunși la fagurul ferestrei care i-a mormit, se-nșiră cumiști de par zugrăviți, de-alungul peretei de unde-i privește, ținându-și în palmă inima roșie ca o rodie dulce,

un "Sacro Cuore" — adică Isus cu inima'n palmă, sau Maica Domnului sau vre-un alt sfânt, și'ncep să-și cânte colindele, care prin părțile acestea se chiamă "còbbule".

Alții, mai răsăriți, o pornesc prin sat, pe unde au știricit că s'ar fi tăiat porcul, cu capra — sau buhaiul — căruia îi spun "cupu-cupu", poate unde mugește cu glas "cupo", adică gros.

Spre deosebire de restul Italiei, aici oamenii nu închipue Nașterea Domnului, nu fac adică "chip cioplit" mântuitorului și Maicii sale. Ba nici măcar păstorilor veniți să se'nchine sau dobitoacelor care i-au încălzit cu suflarea lor primul ceas de frig pământesc. Nu închipue niciunul cele ale cerului. Poate unde, avându-i musafiri — poftiți sau nepoftiți — în casa lor pe greci, care Doamne ferește nu i-ar face chip cioplit lui Dumnezeu, s'au obișnuit și ei să creadă fără să vadă și mai ales fără să atingă.

Si cum cred, oamenii aceștia tăcuți ca pietrele! Într'atâta cred că Fiul Domnului cohoară cu adevărat pe pământ în Noaptea Sfântă, căreia ei îi spun "Noaptea Bună", că înfruntă toate primejdiile și toate oșoselile, numai și numai să-i poată auzi gurguritul de clopoțel pe treapta cea mai înaltă a altarului, unde un slujitor al său, îmbrăcat în odăjdii scumpe, îi vestește venirea pe lume. Am umblat pământul lung și-n lat, dar nicăieri nu mi-a fost dat să văd creștini ca cei din satul acesta. Sunt toți un singur suflet, un singur om, cu Duhul Domnezeu născut om. Li se citește pe față. Fețe parcă tăiate în piatră; o piatră cu muchii subțiate de milenii, neclintite și senine ca acelea ale sfinților din icoane.

La dreapta femeile, tinere sau bătrâne toate îmbrăcate în rosu, cu batiste albe scrobite tare prinse în creștetul capului; la dreapta bărbații, în straie de sârbătoare: ițari albi de lână, cămașă albă scrobită ca o carapace, pieptar negru de catifea și, pe cap, o pălărie care nu-i nici pălărie nici șapcă, ci mai curând o beretă și ea neagră.

Când preotul vestește de la altar că s'a născut Hristos, toată Biserica se ridică în picioare și cântă: la dreapta femeile, la stânga bărbații, și între ei, pe drumul lăsat liber printre bănci, copiii mai măricei, care cântă din niște fluere, care nu sunt fluere și nu sunt trâmbețe, ci una și alta, chemate "launete". În timp ce afară, în piața din fața bisericii, unde a veghiat de cu seară tot tineretul satului, începe un tărăboi pe care numai cine-a pus vreedată piciorul pe insula aceasta, unde toate neamurile pământului au descălecat după pradă, poate să-și închipue: tălăn-

gi, salve de pușcă, pocnete de harapnice, cântece, urlete, trâmbețe, cimpoi. Si peste tot desmățul acesta al bucuriei, glasul limpede și înalt al clopotului trimițând stoluri și stoluri de sunete către pustietățile mării de piatră, unde numai dobitoacele de prin stăule au rămas să asculte, fiindcă stăpânii lor, cu mic cu mare, făcând cale grea și lungă, din pisc în pisc, din vale'n vale, au venit să se închine Pruncușorului, aici, unde a fost vestit.

Întocmai ca în munții noștri, unde satele sunt rare și drumurile oamenilor sunt abia poteci de capre prin singurătăți și tăceri.

După slujba de la miezul nopții, creștinii se întorc fiecare la casa lui, și prăznesc până la cântatul cocoșilor, cântându-i în cor lui Christos. Sunt cântece de când lumea și pământul, cărora creștinismul le-a schimbat numai cuvintele. Iși au rădăcina în piatra asta sălbatecă a insulei, poate în vremea în care un rege chemat Ospitone, împărătea prin locurile acestea.

Un rege pe semne tare bun, de oamenii din insulă îl pomenesc încă în cântecele lor de Crăciun, laolaltă cu Hristos.

Ca să-și încearcă într'un fel norocul, joacă între ei, cu un titirez cu patru fețe, căruia îi spun "barralico", iar prin unele locuri de pe coastă de-a dreptul "tittirru"; joacă pe migdale prăjite. Fiecare în casa lui, cu neamurile lui. Si-i mare rușine; și durere mare, pentru creștinul care în Noaptea Bună nu se întoarce la casa lui. De ori și unde ar fi. Cu ori ce greutăți. Înfruntând orice primejdie. Chiar și aceea a cătușilor, pentru cei care s'au deslegat cu de la sine putere din legile oamenilor și s'au haiducit prin văgăunile munților. Se întorc totdeauna acasă, în noaptea de Crăciun. Fie chiar și numai pentru căteva ceasuri, până la cântatul cocoșilor. Oamenii legii știu totdeauna de întoarcerile astea, dar se fac că nu știu. Si dacă întâmplarea face să se'nălănească, față în față, omul legii cu haiducul fugar, se închină unul altuia până la pământ și unul altuia își spun: "Mergi cu Domnul. Pace".

Pace. Aceasta este Noaptea Bună, noaptea în care s'a născut Hristos, în insula în care ura se transmite din generație în generație, ca o moștenire care nu poate fi pierdută.

Pace. Un armistițiu de dragoste, de dragoste adevărată, în văltoarea patimilor care rezistă timpului, așa cum piatra acestui munte uriaș născut din ape într'un timp fără timp, rezistă milenilor.

Un armistițiu de dragoste întru Hristos.

O ENCICLIGA ASUPRA PROBLEMEI UNIRII BISERICILOR

Tema unității Bisericii este motivul dominant al noii Enciclice a Sanctității Sale Ioan XXIII, *Aeterna Dei Sapientia*, închinată sfântului Leon cel Mare cu ocazia celui de al cincizecelea centenar de la moartea sa.

În atmosfera actuală în care acțiunea unionistă a diferitelor Biserici i confesiuni creștine se intensifică din ce în ce, Papa Roncalli a ales ocazia cea mai oportună, acest al XV-lea centenar leonian, pentru a face cunoscută concepția Bisericii catolice asupra unității.

Sfântul Leon cel Mare (Leone Magno) a fost primul dintre succesorii lui Petru la catedra apostolică, care a dat viață concepției despre unitatea Bisericii, într'un moment de gravă criză pentru Imperul din Occident și de lupte teologice între Bisericile din Răsărit. Datorită acestei acțiuni în favoarea reîntregirii Bisericii, sfântul Leon cel Mare este cunoscut cu atributul de "Dottore dell'unità" (Doctor al unității).

În Enciclica de acum Ioan XXIII expune în mod clar învățătura marelui său înaintaș, citând numeroase pasagi din scrisorile și predicele acestui Papă, asupra unității Bisericii, care este « una, de oarece unul este întemeietorul ei, Isus Christos »; asupra necesității ca credincioșii să profeseze « aceeași credință » și episcopii să fie « în comuniune și supunere față de Pontiful Roman »; asupra faptului că Episcopul de la Roma, ca succesor al Sfântului Petru și Vicar al lui Christos, reprezintă "centrul" și "focarul" întregii unități vizibile a Bisericii; asupra supremației și infalibilității dogmelor pontificale; asupra măririi spirituale a Romei.

Ioan XXIII a voit, cu curaj și în mod explicit, să amintească, servindu-se de învățătura lui Leon cel Mare, aceste puncte care reprezintă elementele de divergență între Biserica Romei și confesiunile ortodoxă și protestantă, pentru a atrage atenția ecumeniștilor și cercetătorilor în domeniul unionist asupra faptului că unirea Bisericilor nu se poate realiza de la o zi la alta făcând compromisuri asupra problemelor care reprezintă punctele de discordie. Suveranul Pontif s'a adresat nu numai catolicilor ci și fraților despărțiți de Roma, pentru a le spune că Biserica catolică este gata să-i primească, însă cu condiția ca ei să recunoască principiile de bază ale catolicității romane; a revendicat, adică, poziția Pontifului Roman, "centru" și "focar" al întregii unități văzute a Bisericii. Dar a făcut-o demonstrând din belșug, prin citatele din Sfântul Leon cel Mare, că această supremație este un fapt intrinsec și de-

terminant al învățaturii creștine încă de pe vremea Apostolului Petru, iar nu o prerogativă pe care Sefii Bisericii de la Roma și-ar fi atribuit-o în decursul veacurilor.

Ioan XXIII a voit, cu această Enciclică, să sublinieze principiile asupra cărora Biserica catolică nu va putea nici odată să facă concesii, dar a refuzat de mai multe ori în această scrisoare "caldurosul apel la unire" acum, în preajma Conciliului.

"Noi, care i-am urmat Sfântului Leon la scaunul episcopal al Sfântului Petru — citim în *Aeterna Dei Sapientia* — așa cum profesăm împreună cu el credința în origina dumnezeiască a mandatului de evanghelizare universală și de mântuire încredințat de Isus Christos Apostolilor și urmașilor lor, asemenea lui nutrim o vie dorință de a vedea că toate neamurile pământului puerd pe calea adevărului, a dragostei și a păcii. Si tocmai pentru a face posibilă această acțiune înaltă a Bisericii, ne-am propus să convocăm al doilea Coaciliu Ecumenic Vatican, cu încrederea că această impunătoare întrunire a ierarhiei catolice nu numai că va întări legăturile de unitate în credință, în cult și în guvernare, care sunt prerogativele adevăratei Bisericii, dar va atrage de asemenea privirile unei mari mulțimi de credincioși întru Christos invitându-i să se adune în jurul "Marelui Păstor al turmei", care i-a încredințat lui Petru și urmașilor săi paza ei veșnică".

Ioan XXIII nu a trecut sub tăcere desbinările încă existente între Bisericile creștine, dar a afirmat: "Trebuie să constătam, — și cu mare durere — că unitatea Bisericii nu corespunde încă efectiv comuniunii tuturor creștinilor într'o singură profesiune de credință și într'o aceeași, unică, practică religioasă de cult și de ascultare. Totuși, este pentru noi, un motiv de mângâiere și de dulce speranță spectacolul pe care ni-l oferă eforturile generoase care se fac din toate părțile pentru a reconstrui acea unitate văzută a tuturor creștinilor care să corespundă intențiilor, poruncilor și dorinței Mântuitorului.

Conștiința că unirea Bisericilor, care este o aspirație inspirată de Dulul Sfânt în atâtea suflete, nu se va putea realiza din plin și în mod solid decât atunci când, conform însăși profecției lui Isus Christos "se va face o singură turmă cu un singur păstor", noi îl implorăm pe avocatul și mijlocitorul nostru pe lângă Dumnezeu să ceară pentru toți creștinii harul de a vedea și a înțelege porunca Bisericii (Urmează la pag. 2)

Problema Unirii

(Urmează din pag. 1)

cii adevărate, pentru a deveni fiii ei devotați".

"Unirea, în pace, a fiilor aceluiaș Tată creștin, co-moștenitori, în aceiași măsură, ai aceiași împărății de slavă, va însemna celebrarea triumfului Trupului Mistic al lui Christos".

Ultimul "indemn" din scrisoarea lui Ioan XXIII se adresează episcopilor, preoților și mirenilor din țările de dincolo de Cortina de Fier.

Suveranul Pontif relevă analogia existentă între actuala situație a Bisericii catolice și aceea în care se găsea catolicismul în veacul V și adaugă: "Noi știm că în multe părți ale lumii "credința Evanghelică" este în primejdie, și că se fac încercări, mulțumind Domnului destinate falimen-

tului, de a-i despărți de centrul unității catolice, adică de Scaunul de la Roma, pe episcopi, pe preoți și pe credincioși. Ei bine, pentru a sconjura asemenea grave primejdii, noi invocăm cu încredere asupra Bisericii luptătoare oblașuirea sfântului Pontif care atât a scris, atât a lucrat și a suferit pentru cauza unității catolice. Iar acele care gem cu răbdare pentru adevăr și pentru dreptate le adresăm cuvintele de îmbărbătare pe care sfântul Leon cel Mare le-a adresat clerului, autorităților și poporului credincioșilor de la Constantinopol: "Perseverati în spiritul adevărului catolic, și prin noi primiți indemnul apostolic: de oarece vouă v'a fost dat nu numai harul de a crede în Christos, ci și acela de a pătimi pentru el".

Vizita capului Bisericii Episcopale Americane la Roma

Sfântul Părinte Ioan XXIII a primit vizita de "curtoazie" a Capului Bisericii Episcopale protestante, Arthur Lichtenberger.

Presă oficială vaticană n'a anunțat cu anticipație vizita aceasta, iar după ce s'a produs, s'a limitat să publice, fără nici un comentariu, comunicatul oficial. Procedeu identic același întrebându-se pentru vizita la Papă a arhiepiscopului de Canterbury, doct. Geoffrey Fisher, Capul suprem al Bisericii anglicane. Stirea vizitei dr. Lichtenberger era însă cunoscută și comentată în cercurile vaticane, cu interes și simpatie.

Dacă întâlnirea de anul trecut între Papă și arhiepiscopul de Canterbury a avut semnificația unui eveniment extraordinar, care spărgea în sfârșit ghiata unei situații ce dura de secole, oferind, pentru întâia oară în istoria modernă, exemplul unei posibilități de dialog între Capul Bisericii anglicane și Suveranul Pontif, întâlnirea de rândul acesta, deși nu prezenta aceleas elemente istorice, primește aceiași înaltă semnificație politică și spirituală. Asemeni arhiepiscopului Fisher, dr. Lichtenberger n'a rămas surd la apelul lansat lumii creștine de Ioan XXIII. Problema unirii creștinilor reprezintă astăzi punctul central al activității extra-liturgice a tuturor Bisericilor creștine. Problema în a cărei rezolvare este greu de crezut — cel puțin într'un viitor apropiat — dar pentru care Conciliul Ecumenic convocat de Ioan XXIII va găsi desigur termenii cei mai apropiați care să deschidă un dialog între Biserica Romei și confesiunile separate.

Unitatea lumii creștine nu va putea fi o consecință programatică a Conciliului convocat de Ioan XXIII; Conciliul Vatican II, însă, va întări în toți creștinii convingerea absolută necesității a unui limbaj evanghelic comun, a unei înțelegeri care să treacă peste toate divergențele din trecut și să pună bazele sigure ale unei uniri efective: "mai întâi o apropiere, apoi o alipire și în sfârșit o unire perfectă" a tuturor creștinilor, în spiritul Evangheliei și al dragostei predicată de Isus Christos", cum spunea, într'unul din discursurile sale Angelo Giuseppe Roncalli, pe atunci Patriarh al Veneției, anticipând programul pe care avea să-l inaugureze imediat după înălțarea sa la Pontificat.

De trei ani, adică din ziua în care Papa a anunțat convocarea Conciliului Ecumenic Vatican II, presa protestantă și aceea a ortodoxiei libere, adică neaservită Patriarhatului Moscovei, consideră cu înțelegere și simpatie politica apostolică de unire și de dragoste universală a Papei Roncalli.

Actuala vizită în Vatican a episcopului Lichtenberger, vizită desigur emulată de întâlnirea Capului suprem al Bisericii Anglicane cu Sfântul Părinte Ioan XXIII, va fi cu siguranță preluul altor întâlniri ale reprezentanților Bisericilor separate cu Papa.

Audiența doctorului Lichtenberger a avut loc în biblioteca particulară a Suveranului Pontif, care și-a întreprins oaspetele într'o conversație "amabilă" durată aproape o oră, la sfârșitul căreia cei doi Capi de Biserică și-au schimbat darurile.

În conferința de presă care a avut loc apoi, în localurile bibliotecii Bisericii protestante Sf. Pavel, dr. Lich-

tberger a exprimat gazetarilor prezenți satisfacția sa pentru primirea "calduroasă" pe care i-a făcut-o Sfântul Părinte, a cărui afabilitate a dat conversației un ton de naturală și sinceră simpatie și încredere.

Episcopul Lichtenberger a relevat interesul arătat de Ioan XXIII pentru Congresul Mondial al Bisericilor, care se va ține, între 18 Decembrie și 5 Ianuarie, la Noul Delhi, în India, și dorința Papei de a contribui la crearea unei atmosfere de înțelegere și de dragoste între oameni".

Expunându-și părerea asupra chestiunii unirii Bisericilor, reverendul Lichtenberger și-a exprimat speranța că vizita la Papă a arhiepiscopului de Canterbury și a sa să poată fi aducătoare de "mai multă înțelegere asupra problemelor comune tuturor creștinilor, și să ducă la un adevărat dialog între Biserica Romei și celelalte confesiuni creștine".

"Unirea este încă departe de a se realiza — a adăogt Episcopul; dacă se va face, ea nu va trebui să împiedice Bisericile care au avut până acum o viață autonomă să-și păstreze doctrinele și liturgia proprie fiecăreia dintre ele".

Doctorul Lichtenberger a afirmat apoi că în cursul conversației Papa a făcut aluzie și la probabila invitație ce se va face unora dintre Bisericile despărțite de Roma de a-și trimite observatorii la viitorul Conciliu Ecumenic.

Interpelat de ziaristi asupra atitudinii pe care o va avea Biserica Episcopală în cazul unei asemenea invitații, dr. Lichtenberger a precizat că "totul va depinde de modalitatea invitației și de numărul Bisericilor cărora le va fi trimisă".

Episcopul-președinte al Bisericii Episcopale din America, a plecat, în seara aceiași zile, la Delhi, unde, cum spuneam, va avea loc întrunirea Congresului Mondial al Bisericilor disidente și despărțite, la care vor participa — ne-oficial — și cinci observatori catolici.

Tema principală, a congresului de la Delhi este "Unirea în lumina lui Christos".

Va participa la această mare întâlnire creștină și Biserica Rusiei sovietice care, tocmai în ultimele săptămâni, și-a început campania împotriva Vaticanului și a înalților demnitari ai Bisericii catolice cum și împotriva Papei.

Dacă pe de o parte Bisericile despărțite de Roma libere de ingerența politică comunistă în treburile lor — care nu este desigur cazul Bisericii ortodoxe din Rusia și al acelor din Tarile în comuniune cu... Kremlinul — și-au revizuit poziția față de catolicism, arătându-se favorabile unei colaborări cu catolicii pentru reconstituirea unității creștine, Patriarhul Moscovei a parat eventualitatea unei invitații de participare la Conciliu cu o declarație al cărui "non possumus" final se glosează cu un "nu putem face ceea ce nu ne este îngăduit să facem".

Revenind la vizita episcopului Lichtenberger, caracterul ei a fost precizat de însuși Biserica Episcopală: "o vizită de curtoazie", ne-oficială, al cărei scop era acela "de a demonstra aprecierea buneii voințe și a prieteniei arătate de actualul Papă față de cei care caută să promoveze unirea tuturor creștinilor".

CONCILIUL ECUMENIC VATICAN II

În preajma Crăciunului Sfântul Părinte Ioan XXIII va promulga "bula" de convocare a Conciliului Ecumenic Vatican II; cu un document special iscat de către Papă și de cardinalii rezidenți în Curie va fi anunțată data de deschidere a Conciliului.

Acum o lună Suveranul Pontif informase despre aceasta pe câțiva dintre cardinalii și știrea se răspândise pe la diferitele Comisii preparatoare ale Conciliului.

De rândul acesta, Ioan XXIII, revenind asupra subiectului, a vorbit despre "bulă" unui auditor mai numeros, la încheierea "exercițiilor spirituale" care au avut loc în Vatican. În discursul de închidere al săptămânii de rugăciune și de meditație Papa, făcând aluzie la Conciliu, a definit aceste "exerciții" "o excelentă pregătire la marele eveniment către care sunt îndreptate privirile și sufletele atâtor frați despărțiți".

Papa a afirmat că și va "insuși dorința acelor care așteaptă cu nerăbdare să li se vorbească de celebrarea Conciliului".

După discursul de închidere a săptămânii de exerciții spirituale, Ioan XXIII s'a întreținut în delung cu cardinalii, cu episcopii și cu prelații cărora le-a anunțat că probabil de Crăciun se va cunoaște data de inaugurare a Conciliului ale cărui ședințe vor începe cu multă probabilitate către sfârșitul anului viitor.

Evident Papa înțelege să inaugureze Conciliul în perioada Octombrie-Deceembrie 1962, pentru a suspenda apoi lucrările marii adunări episcopale cu ocazia Crăciunului, dând astfel episcopilor veniți la Roma pentru Conciliu posibilitatea de a se întoarce la diecezele lor. Lucrările vor fi apoi deschise în primăvara anului succesiv.

Cardinalul Joseph Frings, arhiepiscop al Coloniei, vorbind la Genova, în cadrul conferințelor asupra Conciliului Ecumenic organizate de Institutul "Columbianum", a ținut o disertație despre "Conciliu și gândirea modernă".

După ce a subliniat transformările care s'au produs în lume după Conciliul Vatican I de la 1870, cardinalul a definit situația lumii moderne recurgând la patru factori: unitatea omenirii, experiența tehnică, știința care se substituie credinței și ideologiile vremii noastre.

Cardinalul a amintit, în încheierea conferinței, că Biserica timpului nostru dă, cu martirii săi, o superbă dovadă de vitalitate, care îngadue mari speranțe pentru viitorul Conciliu.

În ziua de 25 Noembrie, Universitatea Gregoriană din Roma și-a inaugurat oficial anul academic 1961-62. În cadrul ceremoniei, care a avut loc în Aula Magna a Universității, Părintele Sebastian Tromp, secretar al Comisiei Teologice a Conciliului Vatican II, a ținut o conferință în limba latină: "De Concilio Vaticano Secundo".

Lucrările Comisiei Centrale Preparatoare a Conciliului Vatican începuse în ziua de 7 Noembrie, s'au încheiat în 17 Noembrie, cu un discurs în limba latină a Sfântului Părinte.

După ce și-a exprimat satisfacția pentru zelul cu care diferitele comisii și-au făcut datoria, și admirația pentru nivelul înalt al discuțiilor "care au făcut să strălucească devotamentul relatorilor față de Biserica", Ioan XXIII a relevat interesul cu care presa laică a urmărit lucrările comisiei și "favorearea generală cu care informațiile date de presă au fost primite de public". "Biserica îi invită pe oameni să se detașeze de circumstanțele prezentului și să-și ridice inima și mintea la Dumnezeu", a spus Papa. "Tot ceea ce face Biserica urmărește acest unic obiectiv final".

Invitat de Pro Civitate Christiana de la Assisi, Lordul Geoffrey Fischer, arhiepiscop anglican și fost Primat al Angliei, a scris un articol cu ocazia aniversării de 80 de ani al Papei Ioan XXIII. Articolul a fost publicat de revista "La Rocca" în numărul din 15 Noembrie 1961.

Vorbind despre unirea Bisericilor, arhiepiscopul, scrie printre altele: "A aștepta, a aștepta mereu să se

producă mai întâi un acord asupra doctrinei, asupra disciplinei și jurisdicției, asupra practicii religioase și a riturilor ar însemna să se aștepte la infinit.

Dimpotrivă, eu socotesc că aceste acorduri nu pot nici măcar să înceapă să se transforme din dispute în variațiuni asupra unei teme comune, atât timp cât n'a fost găsit elementul care lipsește.

Care este factorul care lipsește? Eu l'as defini o "regăsiere a amabilității împărăției lui Dumnezeu", care ne propune exemplul vieții și morții Domnului Nostri Isus Christos drept îndreptar de viață și cale sigură a mântuirii noastre. Trebuie să revenim la "bunele maniere" în Biserica lui Christos, măsurându-ne pasul cu acela al vecinului nostru de drum, cum fac pelerinii, vorbind și cântând împreună, ca pelerinii, și trăind într'o comuniune de idei și de dragoste reciprocă, cum ne învăță să facem pelerinii, ca să ne obișnuim să-l slăvim pe Dumnezeu împreună, întocmai cum trebuie să facă pelerinii creștini dacă vor să nu se rătăcească".

"Dece vorbesc de Papa Ioan XXIII cu respect și dragoste? Cum se explică atenția pe care el a trezit-o în atâtea persoane care aparțin Bisericii anglicane și Bisericii protestante?"

Fiindcă încă din primele zile după alegerea sa, Papa Ioan și-a luat cu entuziasm locul în marea mișcare

spirituală Ecumenică, și s'a declarat decis să readucă acest element care lipsește, atât în Biserica sa cât și în raporturile dintre Biserica sa și celelalte confesiuni".

Referindu-se la vizita sa la Papă, arhiepiscopul Fischer scrie:

"Ceea ce Sanctitatea Sa mi-a dat din marea bunătate a inimii sale încercă acum să dea, prin arătoarele sale virtuți de umilitate creștină, Bisericii Romei, și comunității creștine din lumea întreagă mai ales cu lucrările Conciliului Ecumenic pe care l'a convocat.

Eu îl salut pe Papa Ioan XXIII cu dragoste adevărată și cu respect, mai ales pentru că, cu exemplul său, a făcut ca aceste umile și creatoare "amabilități" să devie monetă curență printre creștini, ducând în felul acesta creștinătatea către o unitate spirituală și o pace care sunt un teren comun de progres pentru Biserici.

Dumnezeu să-l păstreze ca să poată promova această unitate și aceste legături de dragoste pentru întreaga Biserica luptătoare.

Sfântul Părinte a încredințat importanta sarcină de "asesor" al Congregației pentru Biserica Orientală unuia din cei mai stimați prelați de la Secretariatul de Stat: Mons. Giovanni Battista Scapinelli di Leguigno, care era subsecretar al Congregației Afacerilor Ecclesiastice Extraordinare.

miscellanea

A apărut zilele acestea un excelent eseu politic al Dlui. Stefan Baciu, cunoscut și apreciat poet și ziarist al exilului românesc.

Esseul, prefațat de Salvador de Maduriaga, denunță metodele infiltrării comuniste în Cuba.

Periodicul "Românul", frumoasă și substanțială publicație a exilului nostru, își consacră numărul din Noembrie memoriei lui Nicolae Herescu, fost profesor la Universitatea din București și Președinte al Societății scriitorilor Români, a cărui dispariție a lăsat un mare gol în rândurile intelectualilor români în exil și în lumea științei occidentale, unde Nicolae Herescu era considerat unul din marii latinești ai vremii.

Iscălesc articole care ilustrează viața și opera acestui mare român, exemplu luminos de echilibru, de eleganță spirituală și de calitate morală, numele cele mai acreditate ale culturii românești în exil.

Cercul de Uniune Latină (Circolo di Unione Latina) din Roma a comemorat, printr'o sedință solemnă, centenarul unirii Principatelor Române. Dl. Alberto Marinelli, vice-președintele instituției, a făcut istoricul evenimentului, încadrându-l în vasta mișcare politică europeană pentru unitate și independență.

Conferința Dlui. Marinelli a fost precedată de cuvântul de deschidere a ședinței pronunțat de senatorul Coselschi, care a ilustrat scopurile și inițiativele Centrului de Acțiune Latină al cărui afiliat italian este Cercul de Uniune de la Roma.

Senatorul Coselschi și-a încheiat cuvântarea evocând imaginea fericită a unei Români libere pe care a vizitat-o în anii imediat premergători ultimului război, exprimându-și convingerea că, în ciuda efortului sovietic de distrugere a instituțiilor, a spiritualității și a însuși neamului românesc, geniul latin al românilor va și să reziste și, până la urmă, va învinge.

A vorbit, apoi, dl. Marinelli, făcând, cum spuneam, istoricul evenimentelor care au dus la Unirea Principatelor Române proclamată, în 11 Noembrie 1861, de către Alexandru Ioan Cuza.

"Noi vrem să amintim astăzi evenimentul acesta", a spus conferențiarul. "Întâlnirea noastră de acum este o întâlnire latină. Ne-am întrunit laolaltă italieni, spanioli, portughezi și francezi, împreună cu voi, românii ce trăiți în orașul nostru care este și al vostru. Noi vrem să ne simțim aproape de sufletele voastre, fiindcă fiecare din popoarele latine reprezintă o par-

te din istoria voastră. Traian, spaniol, a fost întâiul părinte al națiunii noastre împreună cu legionarii și cu colonizatorii care, cum spune Eutropiu, au coborât în țara dintre Carpați și Dunăre "ex toto orbe romano" (din toată lumea romană). Renașterea voastră națională se confundă cu renașterea franceză și cu cea italiană și cu acțiunea latină a Franței în timpul celui de al doilea Imperiu. Eu vreau să subliniez acum această comunitate de viață a României cu lumea latină în epoca formării sale ca Stat modern".

Oratorul și-a centrat apoi conferința pe figura lui Ludovic Napoleon Bonaparte, care face legătura între istoria italiană și istoria română de acum o sută de ani, și care a fost în centrul tuturor fazelor emancipării românești, cum a fost în centrul Renașterii italiene.

Intrând apoi în miezul "chestiunii românești", conferențiarul o analiză, etapă după etapă, eveniment după eveniment, procesul de unificare a României urmărit în strâns paralelism cu analoaga mișcare de întregire a Italiei și făcând apoi o admirabilă sinteză istorică a perioadei succesive unirii, până în preajma primului război mondial, și a încheiat afirmând necesitatea asocierii gintelor afine în familii mai vaste și mai ales în armonie între ele.

"Când se vorbește despre o Europă articulată, nu utiliză și nu exclusivistă, și de o latinătate interatlantică, se presupune tocmai această exigență de armonie între grupuri, de uniri și de integrări continentale și etnice", a spus conferențiarul. "Noi, popoarele latine, am trăit această viață de familie, ajutându-ne și sprijinindu-ne reciproc, salvându-ne unele pe altele atunci când am fost amenințați să fim înghițiți de alte etnii, la un moment dat mai puternice decât noi. Istoria ne învăță că aceasta a fost mântuirea gintei noastre, acesta secretul vitalității și al continuității noastre. Să fimem seamă de învățătura aceasta. Astăzi, când la hotarele răsăritene ale lumii romane unul dintre noi, un popor din familia noastră latină, se află în primejdie de moarte, să ne amintim de marea lecție a istoriei".

A urmat un frumos program de cântece românești executat de corul "Armonia" al Bisericii Române din Roma, care a entuziasmat publicul. Un public dintre cele mai alese care a urmărit cu interes conferința Dlui. Marinelli și și-a exprimat cu interminabile aplauze admirația pentru muzica noastră.